



District
Antwerpen



Verslag

Dialogomoment Stadspark 15 december 2020 online

Inleiding

Op 15 december 2020 sloten 70 personen aan bij het online dialogomoment over de herwaardering van het Stadspark. Het ontwerpteam stelde zich voor aan de buurtbewoners en andere deelnemers. Zij schetsen kort hun opdracht en gaven aan waar ze de komende jaren aan zullen werken. Het interactieve luik werd ingevuld door de mogelijkheid tot vragen stellen. Een deel van de vragen werd tijdens de sessie al beantwoord en kan je herbeluisteren via de webinar. Andere vragen worden in onderstaand verslag beantwoord.

- Maak kennis met het ontwerpteam met de [kennismakingsfilm](#)
- Herbekijk de webinar op [youtube](#).
- Bekijk alle recente gebeurtenissen in het Stadspark op antwerpenmorgen.be/stadspark.

Vragen

1. Ontwerpopdracht
2. Beelden in het park
3. Afval en sanitair
4. Inspraak
5. Overige vragen

1. Ontwerpopdracht

- Beste Ontwerpteam, in de eerste plaats veel complimenten voor uw goede, al steeds zichtbare werk. Anders dan bijvoorbeeld het Hide park in Londen of de Tuilerien in Parijs staan er **hekken om de vijvers**. Het zou zo mooi, open en ruimtelijk zijn wanneer deze hekken er niet zouden zijn. Is hier een reden voor, is het een overweging de hekken te verwijderen?

Antwoord: De plaatsing en vormgeving van het parkmeubilair, waaronder het hekwerk, maakt deel uit van de ontwerpopdracht. Waar dienen er hekken te staan, waar zijn ze niet langer nodig? En welk type hekwerk kan gebruikt worden? Deze vragen zullen bevestigd en beantwoord worden in de loop van het ontwerpproces.

- Er zijn ook vrees ik nogal wat dubieuze praktijken van prostitutie en exhibitionisme. Dat zijn natuurlijk beheers- en politiezaken, toch is er ook een ontwerpende component. Met meer **transparantie in de onderlaag van het groen en met meer verlichting** worden deze zaken onthuld en ontmoedigd. Worden deze aspecten herkend en behandeld?

Antwoord: Deze aspecten worden aandachtig opgenomen bij de opmaak van het Herwaarderingsplan. De groenstructuren worden bekeken in relatie tot het gebruik van het park en de waardevolle kenmerken vanuit erfgoed. En er wordt een verlichtingsplan opgemaakt voor het hele Stadspark. De inplanting van de verlichtingselementen, de intensiteit en lichtspreiding worden hierbij grondig bekeken. Dit kan bijdrage aan het veiligheidsgevoel in het park.

- Wat gaat er gebeuren met **het eilandje** van het originele Park?

Antwoord: Het beoogde beeld en de functie van het eilandje wordt in het Herwaarderingsplan verder onderzocht. Het is de intentie om het eilandje te herstellen.

- **Verlichting:** momenteel is het donker - minder verlichting dan ik gewoon was bij het joggen.

Antwoord: In het voorjaar 2020 werd de verlichting aan de zone Café Capital, skatepark en speeltuin hersteld. Ook de overige verlichting van het park is aan vernieuwing toe. Daarvoor heeft de stad met netbeheerder Fluvius en het ontwerpteam afspraken gemaakt en zal voor de zomer de buitenlus rond het park verder hersteld worden. Bijkomend is het ontwerpteam ook bezig met de opmaak van een lichtstudie waarbij de verlichting over het hele park wordt afgestemd op de plek in het park en voor de gebruikers.

- Zullen **fietzers, brommers, steppen, scooters** verboden worden **in het park**? In de zomer gaat de kinderopvang wandelen met 10 kleintjes onder de 2j en worden geconfronteerd met fietsers en steppers die roekeloos en zeer snel door het park rijden (op de paden en op het gras). Accident waiting to happen / Park wordt een "Oase van rust". Wat met de fietsers t.o.v. wandelaars en lawaai van het skatepark t.o.v. de rustzoekers.

Antwoord: De circulatie in het park, de fietsroute door - of net - langs het park en de relatie tussen doorgaand wandel- en fietsverkeer en langzame gebruikers van het park behoren tot de ontwerpopdracht. Het park is een rustpunt in de drukke omgeving. Het is echter een park dat volop gebruikt wordt voor verschillende doeleinden.

- Zijn er plannen om de groene strook op de **Quinten Matsijslei** in het ontwerp van het park te integreren? / Om de rand te herstellen, zou het herstellen van de Quinten Matsijslei als deel van het park een eerste prioriteit moeten zijn, niet? / Wat is de huidige visie wat betreft het (niet) integreren van de aanpalende straten in het concept van het stadspark?

Antwoord: De circulatie rondom het park, met de Quinten Matsijslei, Van Eycklei en Rubenslei behoort niet tot de onmiddellijke opdracht van het ontwerpteam. Zij kunnen echter wel voorstellen aanreiken, die op langere termijn mogelijk zijn.

- Gebeurt er ook iets met de **middenberm van de Van Eycklei**? Op de conceptfoto leek het of deze ook geherwaardeerd zou worden (diverser dan enkel gras en bomen).

Antwoord: Het ontwerpteam onderzoekt in eerste instantie het park binnen de omsluitende Leien. Maar zij kunnen ook voorstellen over de originele contouren meegeven. De ontwerpopdracht en het budget zijn voorzien voor de huidige contouren.

- Wie waren de **juryleden** voor de ontwerpwedstrijd en kunnen wij de andere ingezonden ontwerpen nog bekijken?

Antwoord: De procedure betrof geen ontwerpwedstrijd maar een overheidsopdracht in het kader van de selectie van een ontwerpteam, de overige kandidatuurstellingen worden dan ook niet openbaar gemaakt. De beoordelingscommissie bestond uit de Stadsbouwmeester, afgevaardigde experts van de stadsadministratie en de Vlaamse overheid en een extern deskundige.

- Beste heer Wallays, kan u wat de **vijver** betreft iets concreter zijn over wat er precies niet meer **hersteld** kan worden?

Antwoord: De oorspronkelijke wateraanvoerkanalen bestaan niet meer. Door de groei van de stad en bijhorende grote bouwwerken kunnen die niet hersteld worden. Naast de toevoer van water wordt de ontwerpvoering gemaakt welke rol de parkvijver bij herinrichting kan hebben. De uitdaging voor de vijver is zoeken naar een synergie tussen erfgoed, klimaat, ecologie en recreatie.

- Stadspark = groene hart maar ook **blauwe hart**? Waarom enkel regenwater, Antwerpen was ooit stad van vlieten, kanalen. Is het niet wenselijk in kader van klimaatadaptatie opnieuw in die richting te denken, en kan de vijver daar een rol in spelen? Zou een ambitie kunnen zijn dit groene hart vanuit verschillende richtingen bereikbaar te maken met groene wandelingen (vanuit binnenstadscirkel) kruispunt van **groene corridors** door de stad? Wandelen + rusten, genieten van groen, 'natuur', landschap. Waarom geen koppeling richting noordoosten en zuiden? (ivm visie).

Antwoord: Naast de functie als groene long, is voor het Stadspark ook een rol als waterbuffer weggelegd. De vijver heeft een belangrijke functie om in droge periodes water bij te houden en bij overvloedige regenval als opvangbuffer te dienen. De toevoer van water uit de omgeving wordt grondig bestudeerd. Uit de hydrologische studie en de toevoer van het bemalingswater van Den Bell zal vanaf 2021 een voorstel opgesteld worden. Ook andere watertoevoer routes worden bekeken. Binnen de opdracht van het Herwaarderingsplan zal de connectie met de binnenstad door de Louiza-Marialei beter aan te sluiten op het Stadspark versterkt worden. Richting het noorden zal de as Stadspark - Park Spoor Noord vergroend worden. Vanaf mei 2021 volgt een heraanleg van de Maria-Theresialei, Quellinstraat en Van Ertbornstraat. Hierbij zullen ook de voetgangers en fietsers meer ruimte krijgen. Zo ontstaat een parallelle as aan de Leien. Richting het zuiden zijn momenteel geen aanpassingen voorzien.

- Is het ondenkbaar vijver (opnieuw) een **recreatieve functie** te geven? / Zou een natuurlijke vijver mogelijk zijn zoals in Boekenberg?

Antwoord: De recreatieve mogelijkheden, zijn een piste die het ontwerpteam verder onderzoekt in relatie tot het gehele park. Hierbij is de inbreng van de omwonenden en gebruikers belangrijk. Ook hier dient een evenwicht tussen recreatie, erfgoed, klimaat en ecologie te worden gezocht. Een zwembijver zoals Boekenberg behoort niet tot de mogelijkheden.

- Wat betreft de vijver, de **bepanting in de vijver** zelf wordt dat ook aangepakt? En hoe vermijden dat tijdens de zomer heel veel muggen daar verblijven. Vooral ongerust over komst van tijgermug die in dergelijke waterpartijen goed zouden gedijen.

Antwoord: Zowel de aanplantingen in het park, als de waterplanten zijn opgenomen in de ontwerpopdracht. Het ontwerpteam heeft de nodige expertise in huis om een voorstel uit te werken. Het Stadspark en de vijver blijven wel een plek waar fauna en flora zich kunnen ontwikkelen.

- Kan de kerk niet ingeschakeld worden in het '**waterplan**'? Opvang van regenwater van het dak?

Antwoord: Alle mogelijkheden naar infiltratie en watertoevoer naar de parkvijver worden onderzocht.

- Wordt er rekening gehouden met vogels en vleermuizen enz.? En met de **lichtpollutie** bij de planning van de verlichting? Dus geen hoge palen, en naar de grond gerichte lichtbundels? / Ik heb niets over het lichtplan gehoord. Hoe gaat dit ingepland worden? / Wordt er gewerkt met technologie en verlichting om het parkgebruik te sturen (bv Jardin del Turia - Valencia)/ Kan verlichting met bewegingsdetectie een optie zijn?

Antwoord: In het lichtplan zal een keuze gemaakt worden naar lichtsterkte en locatie van de verlichting. Dit in een afstemming en evenwicht naar de gebruikers (veiligheidsgevoel) en de functies van de plekken in het park. De impact op de fauna in het park is een factor die mee bekeken wordt. Alle nieuwe verlichting zal ledverlichting zijn, dit is duurzamer dan de bestaande verlichting. Waar mogelijk zal innovatieve, aanpasbare verlichting gebruikt kunnen worden. Waardoor meer flexibiliteit mogelijk wordt.

- Kan de steenwoestijn/ het hitte-eiland bij het **oorlogsmonument** onthard en /of vergroend worden?

Antwoord: Het plein is één van de plekken in het park waarvoor het ontwerpteam een nieuw plan zal opstellen en waar een grondige herinrichting zal gebeuren. Het verdere ontwerpproces zal de mogelijkheden onderzoeken.

2. Beelden in het park

- In het stadspark staan hier en daar wat **beelden**, maar het lijkt of ze daar per ongeluk gedropt zijn en je er toevallig of niet op uit komt. Is er een plan om daar iets homogeen mee te doen? Het moet geen Middelheim worden, maar iets waardoor de beelden wat meer tot hun recht zouden komen, is toch welkom. / Zal er ook aandacht en ruimte zijn voor artistieke projecten en kunst in het park = openbare ruimte? / Komt het beeld van Quinten Matsijs terug naar de Quinten Matsijslei? / Worden de beelden iets meer uitgelicht of toegelicht (een soort lichtplan voor het park als het ware)?

Antwoord: De beelden zijn in beheer van Kunst in de Stad, gecoördineerd door het Middelheimmuseum. Bij de herwaardering bestaat de mogelijkheid om bepaalde beelden of beeldengroepen te verplaatsen, toe te voegen of te verwijderen. Dit zal met alle partners besproken worden.

- Dank voor tekst & uitleg. **Kunst in het park:** Figure of Color heb ik nooit gewaardeerd (en nooit een bezoeker veel bewondering hiervoor weten te tonen). Veel liever zag ik daar een Panamarenko staan (toegankelijk, warm, leuk, Antwerps).

Antwoord: PUBLIEK FIGUUR is een reeks tijdelijke kunstopdrachten voor de publieke ruimte in het Antwerpse Stadspark. Deze tijdelijke projecten zijn een manier om de bestaande, historische collectie in dialoog te brengen met hedendaagse perspectieven en kunstpraktijken. Ze zijn ook de ideale aanleiding om nieuwe doelen en ambities voor de publieke kunstcollectie van Antwerpen vorm te geven, om te investeren in jongere kunstenaars, en om vernieuwende stemmen aan het woord te laten binnen het lokale en regionale kunstenlandschap. In april 2021 zal het beeld Figure of Color van Tramaine de Senna weer verdwijnen uit het Stadspark, en komt er een nieuw beeld in de plaats.

3. Afval en Sanitair

- Vraag naar openbare toiletten (minimaal urinoirs) om te vermijden dat kinderen (en volwassenen) in het groen hun behoefte doen (Capital is enkel voor betalende klanten). / Is er voorzien in publieke WC's in het Stadspark?

Antwoord: Op dit ogenblik wordt binnen de stad geen extra structureel sanitair voorzien, ook niet specifiek voor het Stadspark. Er zal verder onderzocht worden op welke manier dit kan worden opgevangen.

- Ik maak me ook zorgen omtrent de overlast s avonds waar we de volgende dag vooral veel afval van zien en dat doet afbreuk aan de schoonheid van het park, wordt dit meegenomen?

Antwoord: Zwerfvuil blijft een groot aandachtspunt in het dagelijks beheer van het Stadspark. In 2019 werden aanpassingen gedaan en werd de opvangcapaciteit van de vuilnisbakken verhoogd. Naast handhaving blijft ook sensibilisering een blijvende opdracht voor de stad. Dit gebrek aan burgerschap is helaas niet met ontwerp-aanpassingen op te lossen. Het valt dus buiten de opdracht voor het ontwerpteam.

4. Inspraak

- Worden **buurtbewoners en buurtcomité betrokken** op het niveau van 1) raadpleging 2) advisering 3) co-creatie? Participatie lijkt ons te liggen tussen 2) en 3).

Antwoord: Ook in het vervolg van het ontwerpproces zijn dialoogmomenten voorzien. Die zullen interactiever zijn dan dit kennismakingsmoment. Op deze momenten zal een stand van zaken van het ontwerp besproken worden. Daarnaast zullen verschillende actoren (vaste gesprekspartners) uit de omgeving van het Stadspark die een achterban vertegenwoordigen, nauwer betrokken worden in het ontwerpproces. Het buurtcomité, scholen, Natuurpunt, organisatoren, culturele gemeenschappen, de jeugd- en seniorenraad, ... zullen geraadpleegd worden en zullen advies kunnen geven op het ontwerpplan in wording. Hiervoor wordt een Stadspark Atelier ingericht waar bovenstaande actoren meerdere keren met het ontwerpteam en stadsadministratie in gesprek gaan. De eindverantwoordelijkheid voor de beslissingen blijft wel bij het districts- en stadsbestuur liggen.

5. Overige vragen

- Kan het lelijke **gebouw van de groendienst** niet afgebroken worden en op de een of andere manier ingeschoven worden in Café Capital?

Antwoord: De groendienst huist sinds 2019 in een deel van het gebouw waarin ook Café Capital gevestigd is. De personeelsruimtes zijn hier ondergebracht. De werkplaats met de laad- en loskade in het midden van het park zal in 2021 grotendeels ontmanteld worden. De locatie wordt onthard, en hier zal bijkomend groen geplant worden. De bestaande omheining wordt verwijderd wanneer de aanplantingen volgroeit zijn.

- Er werd niets gezegd over de aanwezige **bunkers**?

Antwoord: De bunkers vormen een onderdeel van het erfgoed en zullen behouden blijven.

- Verder zijn er vele hondenliefhebbers en hondenwandelaars maar een hondenzone ontbreekt nog. Is daar ruimte voor? Is het een afweging? Is er tot nu toe grote vraag naar een **hondenloopzone**?

Antwoord: Dit is noch in het Landschapsbeheerplan, noch in het Erfgoedbeheerplan voorzien. Het uitgangspunt is hierbij dat de bestaande/originele functies zoveel mogelijk hersteld en behouden worden. Op dit moment wordt binnen de visie voor het Stadspark geen hondenloopzone voorzien. De vraag leeft wel, in de dichtbebouwde omgeving van het Stadspark is weinig ruimte om een hondenloopzone te creëren. In het kader van de herwaardering van het Stadspark wordt de opgave voor het ontwerpteam zo geformuleerd: "Hoe kan het park een sociale rol opnemen en hiervoor bijkomende, subtiële functies voor een brede doelgroep aanbieden."

- Is er mogelijkheid om alles nadien nog te zien? (zal niet hele sessie kunnen uitzien)

Antwoord: Zeker. De webinar is terug te vinden op www.antwerpenmorgen.be/stadspark.

- We spreken van een klimaatpark - kan er misschien dan aan de Lijn gevraagd worden om de **motoren van de vele geparkeerde bussen** af te zetten op de Q Matsijlslei (zolang de bussen nog niet elektrisch zijn)?

Antwoord: De busparkeerzone langs de Quinten Matsijlslei is een proefproject om het Koningin Astridplein te ontlasten. Op middellange termijn wil het stadsbestuur de bussen naar de rand van de stad. Draaiende motoren van stilstaande bussen zijn uiteraard onwenselijk. De handhavingsdiensten van de stad zullen hierop toezien.

Opmerkingen

- Het ontwerp ziet er alvast fantastisch uit! Mooi project!
- Leuk om stadspark te vergelijken met Central Park (NYC) en Citadelpark (Gent), maar die zijn wel geflankeerd door een aantal interessante musea. (geen vraag, enkel een bedenking). / Opvallend ook: rondom vele parken in steden zie je veel café's/resto's met terrassen, dus aan de 'facing' straatkant. Niets daarvan rond ons Stadspark.